

From: Waldén Jorma (OKM)
Sent: perjantai 9. kesäkuuta 2023 12.15
To: KIRJAAMO OKV
Cc: Lehikoinen Anita (OKM)
Subject: VN/14865/2023-OKM-2 - Opetus- ja kulttuuriministeriön selvitys nimityspäätöksestä VN/10397/2023 (OKV/926/10/2023)
Attachments: Opetus- ja kulttuuriministeriön selvitys nimityspäätöksestä VN-10397-2023.pdf; Liite 1. Pyyntö tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenille ehdottaa asiantuntijoita vaihtoehtoiseen menettelyyn 6.3.2023.pdf; Liite 2. Kokousmuistio, tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta 6.3.2023.pdf; Liite 3. Muistio, opetus- ja kulttuuriministeriön päätös tekijänoikeuslain 55 i §n 2 momentissa tarkoitetuista asiantuntijoista, 5.4.2023.pdf; Liite 4. Vaihtoehtoisessa menettelyssä käytettävien asiantuntijoiden suostumuslomake.pdf; Liite 5. Käytännön ohjeita ERMI-menettelyssä käytettäville asiantuntijoille 28.4.2023.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvitys – OKV:n pyyntö (OKV/926/10/2023)

Toimitan ohessa oikeuskanslerinviraston 16.5.2023 päivättyyn selvityspyyntöön (OKV/926/10/2023-OKV-2) opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen liitteineen.

Jorma Waldén

Jorma Waldén, johtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM
Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
Tekijänoikeuden ja audiovisuaalisen kulttuurin vastualue
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
Käyntiosoite: Meritullinkatu 10, 00170 Helsinki
www.okm.fi

Puh. 0295330338
Vaihde 0295 16001
GSM 040-7221073
jorma.walden@gov.fi

Selvitys

9.6.2023

VN/14865/2023

VN/14865/2023-OKM-2

Oikeuskanslerinvirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvitys nimityspäätöksestä VN/10397/2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö lausuu oikeuskanslerinviraston 16.5.2023 päivättyyn selvityspyyntöön (OKV/926/10/2023-OKV-2) kunnioittavasti seuraavaa.

Vaihtoehtoiseen menettelyyn osallistuvien asiantuntijoiden valintaprosessi ja siinä käytetyt kriteerit

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäseniltä ehdotuksia tekijänoikeuslain 55 i §:ssä (263/2023) tarkoitetussa vaihtoehtoisessa menettelyssä käytettäväksi asiantuntijoiksi (liite 1). Pyyntö tehtiin sähköpostitse 6.3.2023. Liitteeksi pyydettiin ehdotetun asiantuntijan ansioluettelo. Se, että ministeriö tulee pyytämään ehdotuksia, saatettiin etukäteen tiedoksi neuvottelukunnan jäsenille aiemmin samana päivänä pidetyssä neuvottelukunnan kokouksessa (liite 2, s. 2).

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta toimii opetus- ja kulttuuriministeriön neuvoa-antavana asiantuntijaelimenä. Sen tehtäviin kuuluu keskustella kansallisen tekijänoikeuspolitiikan, tekijänoikeusjärjestelmän ja tekijänoikeuslainsäädännön kehittämisen kysymyksistä, edistää eri alojen välistä yhteistyötä tekijänoikeusasioissa ja toimia tiedon levityksen kanavana koko tekijänoikeuskentälle.¹

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta on ensimmäisen kerran asetettu vuosille 2012-2013, minkä jälkeen se on toistuvasti asetettu uudelleen, yleensä eduskunnan vaalikauden mittaiseksi ajaksi. Neuvottelukunnan kokoonpanossa ovat koko sen historian ajan olleet laajasti edustettuina tekijänoikeusalan eri sidosryhmät – tekijänoikeuksien haltija- ja käyttäjätahot, viranomaiset sekä keskeiset ministeriöt. Viimeisimmän neuvottelukunnan toimikausi päättyi 31.3.2023. Jäsenenä oli myös Tapani Tarvainen Effi ry:stä.

Pyyntö ehdottaa asiantuntijoita ja kutsu tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan kokoukseen 6.3.2023 lähetettiin kuitenkin Elias Aarniolle, joka toimi Tarvaisen edustajana aiemmassa neuvottelukunnan kokouksessa. Aarnio on Effi ry:n hallituksen varapuheenjohtaja.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä pidettiin tekijänoikeusasioiden neuvottelukuntaa, jossa tekijänoikeusalan eri sidosryhmät olivat laajasti edustettuina, soveliaimpana foorumina vaihtoehtoisessa erimielisyyksien ratkaisumenettelyssä tarvittavien tekijänoikeuden asiantuntijoiden löytämiseksi lainsäädännön voimaantulon jälkeisessä menettelyn käynnistysvaiheessa.

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenet ehdottivat tekijänoikeuslain 55 i §:ssä tarkoitettuun vaihtoehtoiseen menettelyyn yhteensä 10 asiantuntijaa. Ehdotusten tekijät ja ehdotetut asiantuntijat

¹ Opetus- ja kulttuuriministeriön kotisivut, <https://okm.fi/tekijanoikeus/neuvottelukunta>.
Neuvottelukunnan kokoonpano: [Asettamispäätös, tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta 2020–2023 \(hankeik-kuna.fi\)](#).

käyvät ilmi päätösmuistiosta (liite 3). Todettakoon vielä, että laissa ei edellytetä ehdotusten pyytämistä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnalta tai muulta taholta.

Näkemys ajalle 5.4.2023–4.4.2026 nimettyjen asiantuntijoiden esteettömyydestä ja puolueettomuudesta

Tekijänoikeuslain 55 i §:n 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö ylläpitää luetteloa menettelyssä käytettävistä esteettömistä ja puolueettomista tekijänoikeuden asiantuntijoista ja nimeää asiantuntijat kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Tämän mukaisesti kriteereinä asiantuntijoiden nimeämiseksi olivat tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys tekijänoikeuteen ja se, että asiantuntija on kykenevä toimimaan yksittäistapauksessa esteettömästi ja puolueettomasti. Esteettömyyttä ja puolueettomuutta arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Tekijänoikeuslaissa tai hallituksen esityksessä HE 43/2022 vp ei määritellä esteettömyyttä tai puolueettomuutta. Käsittelyn osalta jälkimmäisessä viitataan yleisiin välimiesmenettelyä ja sovittelua koskeviin periaatteisiin (s. 119). Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että tämän perusteella lähtökohdiana voidaan pitää välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) esteettömyyttä ja puolueettomuutta koskevia säännöksiä (9–10 §) ja edelleen oikeudenkäymiskaaren vastaavaa, tuomareita koskevaa sääntelyä (13 luku).

Vaihtoehtoisessa erimielisyyksien ratkaisumenettelyssä ministeriö jakaa tapaukset saapumisjärjestyksessä asiantuntijaluettelossa seuraavalle vapaana olevalle asiantuntijalle. Asiantuntijan on omaaloitteisesti huolehdittava siitä, ettei hän ole esteellinen kyseisessä yksittäistapauksessa, ja tarvittaessa asiantuntijan on jäävättävä itsensä. Asiantuntijat ovat ennen opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämispäätöstä allekirjoittaneet suostumuksen, jonka mukaan ”asiantuntijan tulee käsitellä asia tasapuolisesti ja joutuisasti” ja ”asiantuntijan on omaaloitteisesti huolehdittava siitä, ettei hän ole esteellinen yksittäisessä tapauksessa, ja tarvittaessa ilmoitettava esteellisyydestä opetus- ja kulttuuriministeriön erimielisyyksien ratkaisumenettelyn yhdyshenkilölle” (liite 4). Esteellisyytilanteista kerrotaan myös asiantuntijoille toimitetuissa käytännön ohjeissa (liite 5).

Tämän selvityksen antamisajankohtaan mennessä ministeriöön ei ole tullut yhtään käsittelypyyntöä. Vaihtoehtoisen menettelyn hallinnoinnissa käytetään Vahva-asianhallintajärjestelmää.

Alkuvaiheessa ministeriön tavoitteena oli saada asiantuntijaluetteloon noin 15 asiantuntijaa. Koska kyseessä on kokonaan uusi menettely, jolle ei ole aiempaa vertailukohtaa, tapauksien ja menettelyssä tarvittavien asiantuntijoiden lukumäärää on ollut vaikea arvioida etukäteen. Asiantuntijaluetteloon tulee olla riittävän laaja, jotta tekijänoikeuslain vaatimukset esteettömyydestä ja puolueettomuudesta sekä toisaalta menettelyn joutuisuudesta voidaan kussakin yksittäistapauksessa täyttää.

Jokaisella ehdotetulla asiantuntijalla on tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys tekijänoikeuteen. Toisaalta ei ole ollut perusteita todeta etukäteen, että joku tai jotkin ehdotetuista asiantuntijoista olisivat esteellisiä ja puolueellisia kaikissa tai epätarkoituksenmukaisen suuressa osassa tapauksista. Esimerkiksi palvelussuhde tekijänoikeuden yhteishallinnointiorganisaatioon ei ministeriön käsityksen mukaan voi tarkoittaa sitä, että asiantuntija olisi kategorisesti esteellinen suhteessa jokaiseen mahdolliseen tapaukseen tai tekijään tai muuhun oikeudenhaltijaan. Yhteishallinnointiorganisaatiot toimivat sektorikohtaisesti, ja niiden jäsenet tai jäsenjärjestöt ovat yleensä kotimaisia. On oletettavaa, että tapauksissa tulee olemaan asianosaisina tekijöitä tai muita oikeudenhaltijoita usealta eri alalta ja useasta eri maasta. Todettakoon vielä, että asiantuntijalta vaadittavaa tekijänoikeudellista asiantuntemusta on Suomessa vain varsin suppealla henkilökunnalla.

Koska ehdotetut asiantuntijat täyttävät nimeämiseksi asetetut kriteerit, heidän taustansa on riittävän laaja ja monipuolinen ja koska ehdotuksia saatiin vähemmän kuin mitä alkuperäinen tavoite asiantuntijoiden lukumäärästä oli, opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi vaihtoehtoiseen menettelyyn kaikki 10 tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenten ehdottamaa asiantuntijaa.²

Menettelyn toimivuuden valvonta käytännössä

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ja arvioi menettelyn toimivuutta menettelystä saatujen kokemusten perusteella. Käsittelypyyntöjen, sovintojen ja ratkaisusuositusten lukumäärän lisäksi huomiota kiinnitetään muun muassa käsittelyaikoihin, asiantuntijoiden määrän riittävyyteen, menettelyn hallinnolliseen tehokkuuteen sekä siihen, kuinka usein menettelyn käyttö estyy toisen osapuolen vastustuksen takia. Myös tarvetta tekijänoikeuslain 55 i §:n 6 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen antamiseen tarkastellaan saatujen kokemusten perusteella.

² [Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös tekijänoikeuslain 55 i §:n 2 momentissa tarkoiteista asiantuntijoista \(hankkeikkuna.fi\)](#).

Asiantuntijat ovat opetus- ja kulttuuriministeriöstä riippumattomia ja toimivat itsenäisesti asiantuntijaominaisuudessaan tehtävän ollessa asiantuntijoiden päätoimeen nähden sivutoimi. Ministeriö ei puutu, eikä voisikaan puuttua esimerkiksi yksittäisiin ratkaisusuosituksiin. Mikäli asiantuntija laiminlyö velvollisuuksiaan, häntä huomautetaan asiasta, ja viimekädessä hänet voidaan poistaa asiantuntijalistalta. Koska yhtään tapausta ei ole toistaiseksi käsitelty vaihtoehtoisessa menettelyssä, menettelyn toimivuudesta ja valvonnasta ei voida esittää arvioita.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tietojen mukaan asia ei ole muun viranomaisen tutkittavana muutoksenhaikuna tai kanteluna.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Johtaja

Jorma Waldén

Liitteet

Liite 1: Pyyntö tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenille ehdottaa asiantuntijoita vaihtoehtoiseen menettelyyn 6.3.2023

Liite 2: Kokousmuistio, tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta 6.3.2023

Liite 3: Muistio, opetus- ja kulttuuriministeriön päätös tekijänoikeuslain 55 i §:n 2 momentissa tarkoitetuista asiantuntijoista, VN/10397/2023-OKM-1, 5.4.2023

Liite 4: Vaihtoehtoisessa menettelyssä käytettävien asiantuntijoiden suostumuslomake

Liite 5: Käytännön ohjeita ERMI-menettelyssä käytettäville asiantuntijoille 28.4.2023

VN/14865/2023-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Waldén Jorma 911839347

2023-06-09

Lehikoinen Anita 91012023P

2023-06-09

Lähettäjä: Määttänen Laura (OKM)
Lähetetty: maanantai 6. maaliskuuta 2023 13.12
Vastaanottaja: Aalto-Setälä Minna (chamber); sanna.haanpaa@suomentietokirjailijat.fi; karola.baran@teme.fi; johanna.halkola@radiomedia.fi; lauri.kaira@gramex.fi; merja.karhapaa@sanoma.com; tero.koistinen@filmikamari.fi; antti.kotilainen@ifpi.fi; elina.kuusikko@nayttelijaliitto.fi; mikko.kuutti@kavi.fi; mikael.laakso@hanken.fi; matti.lahtinen@oph.fi; Lankinen Mari (UE); sonia.meltti@elisa.fi; Löytömäki Stiina (TEM); ulla-maija.mylly@utu.fi; albert.makela@yrittajat.fi; Valtteri.Niiranen@kopiosto.fi; Sanna.Nikula@journalistiliitto.fi; tommi.nilsson@kuvasto.fi; markus.nordenstreng@radiohelsinki.fi; katri.olmo@yle.fi; anja.peltonen@kkv.fi; maria.rehbinder@aalto.fi; taina.roth@mtv.fi; risto.salminen@teosto.fi; anne.salomaa@sanasto.fi; petra.sormunen@prh.fi; elias.aarnio@effi.org; riikka.tahtivuori@medialiitto.fi; elina.ussa@ficom.fi; ahti.vanttinen@muusikkojenliitto.fi; toimitusjohtaja@teosto.fi; laura.kuulasmaa@apfi.fi; janne.halinen@oaj.fi; anniina.dahlstrom@yle.fi; Partanen Saija (TEM); Sipari Aino (LVM); Nikulainen Jukka (UM); mikko.niemela@suomentietokirjailijat.fi
Kopio: Toro Ville (OKM); Lehtonen Aura (OKM); Siltanen Minna (OKM); Virtanen Perttu (OKM); Waldén Jorma (OKM); Puumala Tuomo; Kaivosoja Riitta (OKM); Vuopala Anna (OKM); Hauhtonen Riikka (OKM)
Aihe: Ehdotuksia asiantuntijoiksi ERMI-menettelyyn

Arvoisat tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenet

Uudessa tekijänoikeuslain 55 i §:ssä säädetään vaihtoehtoisesta menettelystä verkkosällönjakopalvelun käyttäjän ja tekijän välisen erimielisyyden ratkaisemiseksi (ns. ERMI-menettely). Menettely on vapaaehtoinen, eikä asiantuntijan siinä antama suositus ole sitova.

Säännöksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö ylläpitää luetteloja menettelyssä käytettävistä **esteettömistä ja puolueettomista tekijänoikeuden asiantuntijoista**. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää asiantuntijat kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan.

Menettelyn kustannukset rahoitetaan valtion varoista lukuun ottamatta asianosaisten omia menettelyyn osallistumisesta aiheutuneita kustannuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää asiantuntijoille maksettavien palkkioiden perusteista ja määrästä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää neuvottelukunnan jäseniltä **ehdotuksia asiantuntijoiksi ERMI-menettelyyn**. Ehdotukset asiantuntijoiksi sekä heidän yhteystietonsa lähetetään sähköpostitse hallinnollinen avustaja Laura Määttäselle, laura.e.maattanen@gov.fi, **viimeistään ke 15.3**. Liitteeksi lisätään asiantuntijan ansioluettelo. Ehdotus ei sido asiantuntijaa.

Toimeksi saaneena,

Hallitussihteeri
Ville Toro

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNNAN 9. KOKOUS (9/2020-2023)

Aika: Maanantaina 6.3.2023 klo 10.30 – 12.15

Paikka: Kokoushuone Innostamo, Meritulli 8 ja Teams-kokous

Puheenjohtaja Tuomo Puumala
Varapuheenjohtaja Jorma Waldén

Musiikintekijä Markus Nordenstreng
Toiminnanjohtaja Elina Kuusikko, Suomen Näyttelijäliitto ry
Tekijänoikeusasiamies Maria Rehbinder, Aalto-yliopisto
Toimitusjohtaja Valtteri Niiranen, Kopiosto ry
Toimitusjohtaja Elina Ussa, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Apulaisjohtaja Mikko Kuutti, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
Toiminnanjohtaja Laura Kuulasmaa, Audiovisual Producers Finland – APFI ry
Johtaja Riikka Tähtivuori, Medialiitto
Lakimies Sanna Nikula, Suomen Journalistiliitto ry
Edunvalvontajohtaja Lauri Kaira, Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry
Toimitusjohtaja Risto Salminen, Teosto ry
Toimitusjohtaja Tero Koistinen, Suomen Filmikamari ry
Toiminnanjohtaja Antti Kotilainen, Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
Toiminnanjohtaja Tommi Nilsson, Kuvasto ry
Lakimies Aura Lehtonen, Suomen Taiteilijaseura ry, sijaisenaan juristi Karolina Sinivuori
Toiminnanjohtaja Sanna Haanpää, Suomen tietokirjailijat ry, sijaisenaan Mikko Niemelä
Senior Legal Counsel Leia Ahlström, MTV, sijaisenaan Taina Roth
Lakiasiaintohtaja Katri Olmo, YLE sijaisenaan Anniina Dahlström
Puheenjohtaja Ahti Vänntinen, Suomen Muusikkojen liitto
Lakimies Janne Hälinen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Juristi Sonia Meltti, Elisa Oyj
Asiantuntija Albert Mäkelä, Suomen Yrittäjät
Mikael Laakso, Hanken

Ministeriöiden ja viranomaisten asiantuntijat

Hallitusneuvos Anna Vuopala, opetus- ja kulttuuriministeriö, sihteeri
Yksikön johtaja Aino Sipari, liikenne- ja viestintäministeriö
Hallitussihteeri Ville Toro, opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitussihteeri Aura Lehtonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Sanni Eerola, Patentti- ja rekisterihallitus

10.30 Vsi Tuomo Puumala avaa kokouksen

Puumala avasi kokouksen ja esitteli asialistan, sekä aikataulun.

10.35 Ajankohtaisia kuulumisia OKM:stä

Tekijänoikeuslakipaketti

- Anna Vuopala, OKM

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

Vuopala kertoi, että eduskunta on 27.2.2023 hyväksynyt hallituksen esittämät lainmuutokset ja tasavallan presidentti vahvisti lainmuutokset 3.3.2023. Hallituksen esityksen numerot ovat HE 43/2022 ja HE 313/2022, sekä sivistysvaliokunnan mietintö SIMV 22/2022. Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta ja laki sähköisen viestinnän palveluista tulevat voimaan 3.4.2023 [säädösnumerolla 263/2023](#). Valiokunta hyväksyi lainmuutokset lopulta pienin muutoksin: poistamalla 23 a pykälässä olevasta parodiarajoituksesta hyvän tavan mukaisuutta koskevan kriteerin, selventämällä suoraa siirtoa koskevaa 25 m pykälää suoran sopimisen osalta, sekä poistamalla tekijän hyvitysvelvollisuuden 55 j pykälästä.

Vuopala totesi, että lainmuutokset noudattavat DSM-direktiiviä ja verkkolähetysdirektiiviä, myös sanamuotonsa osalta mahdollisimman pitkälle ja muistutti, että kyse on ollut Suomen velvollisuudesta saattaa kansallisessa lainsäädännössään voimaan nämä kaksi EU:n direktiiviä. Voimaansaattamisen haasteet johtuivat vain osittain syyskuussa 2021 julkaistun HE-luonnoksen saamasta merkittävästä kritiikistä. Taustalla vaikutti myös se, ettei direktiivien sisältö kaikilta osin tyydyttänyt sidosryhmiä, ja sääntelyyn pyrittiin lisäämään sääntelyä kansalliselta pohjalta. Koska voimaansaattamisen määräajasta (7.6.2021) oltiin merkittävästi myöhässä, ja tiedossa oli, että komissio on aikeissa seuraavassa vaiheessa nostaa kanteet Suomea vastaan, oli lainmuutokset saatava käsiteltyä kuluvan hallituskauden aikana.

Vuopala kertoi, että prosessi oli ennenkuulumattoman raskas ennen kaikkea useiden valiokuntien rinnakkaisen ja poikkeuksellisen laajan kuulemisprosessin vuoksi. Esimerkiksi verkkosisällönjakopalveluiden vastuumekanismiin (uusi 6 a luku) liitettiin useassa valiokunnassa perusoikeustasapainoon liittyviä, direktiivistä poikkeavia vaatimuksia riippumatta siitä, että EU:n tuomioistuin oli jo nk. Puola-tapauksessa arvioinut sääntelyn olevan EU:n perusoikeuskirjan mukainen. Perustuslakivaliokunta vaati lisäkriteerien säätämistä direktiivin edellyttämän menettelyn ehdoksi ja edellytti, että valtioneuvosto valmistelelee asiasta täydentävän esityksen, sillä uhalla, ettei lakeja voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Vuopala totesi, että vain ani harvoin hallituksen esitys palautetaan täydennettäväksi, kun muutoksia on mahdollista tehdä myös valiokunnan toimesta.

Lopuksi Vuopala kertoi, että eduskunta lisäsi mietintöönsä kolme lausumaa, joissa edellytettiin nyt hyväksytyjen lainmuutosten vaikutusten seurantaa verkkosisällönjakopalveluiden, radio- ja televisiotoiminnan ja opetuskäytön osalta. Kolmas lausuma esitti tekijänoikeuslain kokonaisuudistusta perustuen lainsäädännön monimutkaisuuteen. Tämän osalta Vuopala toi esiin Suomea velvoittavat EU:n lukuisat direktiivit sekä kansainväliset sopimukset, jotka rajoittavat mahdollista tekijänoikeuslainsäädännön kokonaisuudistusta ja mahdollisuutta merkittävästi selventää järjestelmää. Nämä sääntelyt asettavat kansalliselle tekijänoikeuslainsäädännölle tietyt puitteet ja lainsäädännön olisi jatkossakin täytettävä Suomea koskevat velvoitteet. Nopeasti kehittyvässä digitaalisessa rajatylittävässä ympäristössä EU-tasoinen suoraan sovellettava asetus olisi sopivampi mekanismi lainsäädännön muutoksille digitaalisille sisämarkkinoille.

Vuopala saattoi tiedoksi, että OKM pyytää kokouksen jälkeen neuvottelukunnan jäseniltä ehdotuksia asiantuntijoiksi ERMI-menettelyyn, josta säädetään uuden tekijänoikeuslain 55 i §:ssä.

Keskustelua:

Ficom ry:n edustaja kysyi, onko oikeuskanslerin antamaa näkemystä käsitelty opetus- ja kulttuuriministeriössä ja onko se johtanut toimenpiteisiin? Waldén totesi, että oikeuskanslerin näkemys on käsitelty ministeriössä asiaan kuuluvalla tavalla.

Kopioisto ry:n edustaja toivoi, että kansalliset tarpeet huomioivaa nk. kakkospakettia valmisteltaisiin laajassa työryhmässä ja kenttää kuullen.

LVM:n edustaja totesi, että OKM:n ja LVM:n välistä yhteistyötä on hyvä jatkaa myös kakkospaketissa, etenkin teknologianeutraaliteettiin liittyvien kysymyksien osalta.

Useat edustajat kiittivät ja onnittelivat tekijänoikeuslakipaketin hyväksymisestä ja muutosten voimaansaattamisesta.

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

Kakkospaketin asiat

- Jorma Waldén, OKM

Waldén kertoi, että myöhempänä ajankohtana annettavassa nk. kakkospaketissa tullaan käsittelemään rinnakkaistallentamista ja opetus- ja tutkimustoimintaa, sekä radio- ja televisiolähetyksiä koskevia kysymyksiä ml. SVT Play –palvelun saatavuutta Ahvenanmaalla. Lisäksi valmistellaan e-lainauskorvaukseen liittyviä säännöksiä itsenäisenä kokonaisuutena.

Waldén totesi, että uusi hallitusohjelma ja tuleva ministeri tulevat linjaamaan sitä, missä järjestyksessä ja mitä asioita kakkospaketissa käsitellään. Kakkospaketin ajankohtaa ei siten voi arvioida vielä tässä vaiheessa.

Keskustelua:

Aalto-yliopiston edustaja kommentoi eduskunnan tekemää huomiota digitalisaation riittämättömästä hyödyntämisestä opetuksessa ja tutkimuksessa, sekä kertoi komission helmikuussa järjestämästä työpajasta “An EU copyright & data legislative framework fit for research: barriers, challenges and potential measures”, jossa käsiteltiin myös datan saatavuutta tutkimuksessa.

Suomen Näyttelijäliitto ry:n edustaja toivoi, että kakkospakettia edeltäisi laaja keskustelu muutostarpeista ja eri intressiryhmien esittämät tarpeet analysoidaisiin ennen ratkaisujen tekemistä. Vastaava huomio esitettiin chat-keskustelussa **Kuvaston edustajan** toimesta.

Myös **Kopioisto ry:n edustaja** toivoi laajapohjaista valmistelua, jossa kenttää kuultaisiin ennen isoista linjoista päättämistä. **Audiovisual Producers Finland – APFI ry:n edustaja ja LVM:n edustaja** toivat esille teknologianeutraliteettiin liittyvät kysymykset, etenkin tarpeen täsmentää ja selventää edelleen lähettämisen määritelmää, joka nykyisellään koetaan kentällä vaikeatulkintaisena.

Puumala arvioi, että uusi hallitus aloittaa työnsä syksyllä, jolloin kakkospaketin asiat voisivat nytkähtää liikkeelle. Ensimmäisiä luonnoksia on siten realistista odottaa aikaisintaan vuoden 2024 jälkimmäisellä puoliskolla. Puumala myös esitti yhdeksi mahdolliseksi työkaluksi virtuaalista alustaa (esim. Fountain Park), jota voisi hyödyntää sidosryhmien kuulemisessa.

Uudet virkamiehet esittäytyvät

Tekijänoikeuden ja audiovisuaalisen kulttuurin vastuualueella helmikuussa aloittanut hallitussihteeri **Ville Toro** ja maaliskuussa aloittanut hallitussihteeri **Aura Lehtonen** esittäytyivät.

Tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittäminen:

- Anna Vuopala, OKM

Kokouksen ppt. esitykset löytyvät TNK:n hankeikkunassa.

Vuopala kertoi, että Suomen puheenjohtajakauden jälkeen tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämistä on pidetty esillä ja tuettu. Ajankohtaisena asiana on Suomen, Viron, Slovenian ja Portugalin yhteinen hakemus EU:n komission EDIC-konsortion perustamiseksi tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämiseen. Myös Saksa on osoittanut kiinnostusta osallistua EDICiin. Tavoitteena on tukea usean maan välistä työtä EU:n piirissä. EDICin perustamiseksi tarvitaan vähintään 3 EU-jäsenvaltiota. Kyse on komission päätöksellä perustettavasta oikeushenkilöstä, ml. säätiö ja yhdistys.

Seuraava Digital Decade Boardin kokous on 9.3., jolloin tieto EDIC-konsortion perustamisesta leviää laajemmin EU-maihin ja konsortioon on mahdollista hakea. Konsortioon ovat tervetulleita yhteistyökumppaniksi myös muut kuin jäsenvaltiot. Yhteistyön ydinsisältönä ovat metadataan liittyvät käytännöt ja avointen standardien valmistelu.

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

Euroopan parlamentti julkaisi NFT-selvityksen ([Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art](#)), jossa nostetaan esille tarve pohtia EU-tasolla EU:n tekijänoikeuslainsäädännön soveltamista eri kysymyksiin. Isoja kysymyksiä ovat muun muassa uusien teknologioiden ja tekijänoikeuslainsäädännön yhteensovittaminen, sekä arvon määrittämisen kehittäminen silloin, kun uutta luodaan tekoälysovelluksia hyödyntäen. Miten sisältöä voidaan käyttää ja miten tekijät saavat korvauksia?

Kansallisesta tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämiseen liittyvästä työstä Vuopala mainitsi SiV:n ottaneen kantaa tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämiseen. Tekijöiden intressissä on tuottaa metadataan teoksista, oikeudenhaltijoista ja oikeuksista. On erittäin tärkeää, että esimerkiksi tekijän kuolinvuodesta on tietoa saatavilla, jolloin tekijänoikeuden voimassaolo on mahdollista määrittää. Vuopala mainitsi myös kentällä tehdyistä panostuksista infran kehittämiseksi, sekä eri toimialojen kesken tapahtuneesta yhteisyydestä. Yhtenä esimerkkinä Vuopala mainitsi EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman (Suomen kestävä kasvun suunnitelma) rahoituksen avulla toteutettava ISNI-tunnisteen käyttöönotto tekijänoikeusjärjestöissä.

Keskustelua:

Näyttelijäliiton edustaja kertoi, että AV-alalla ei koota yhteen tietoa, mutta audiovisuaalisen alan tekijöitä edustavalla Avate ry:llä on tarkoituksenaan kehittää järjestelmä, jonka avulla tekijät voisivat seurata, mitä tekijänoikeuteen liittyvää tietoa heistä on olemassa ja ovatko tiedot oikein.

Kavi:n edustaja sanoi, että ISNI-projekti on tarpeellinen ja hyvä, mutta valtion toimijat eivät ole voineet saada rahoitusta, jolloin KAVI:lla ei ole ollut resursseja kehittää olemassa olevia tietojärjestelmiä.

11.40 Kansallisen aineettomien oikeuksien (IP) strategian toimeenpano

- Anna Vuopala, OKM

Vuopala esitteli tämänhetkistä vaihetta kansallisen aineettomien oikeuksien strategian toimeenpanossa, etenkin datan hyödynnettävyyden ja tekijänoikeuden infrastruktuurin näkökulmasta. Näiltä osin strategiassa painottuvat osaamisen lisääminen laajasti aineettomien oikeuksien osalta, pk-yritysten tukeminen IP-oikeuksien hyödyntämiseksi, korkeakoulujen TKI-innovaatioiden kaupallistaminen ja valtioneuvoston IP-kysymysten selkeyttäminen.

Neuvottelukunnan jäsenille nostettiin esille strategian toimenpidekohdat 12 ja 13:

12) Lisätään kannustimia ja investointeja tekijänoikeustiedon tehokkaan hallinnoinnin edellyttämien datan jakamisen mahdollistavien rajapintojen rakentamiseen.

13) Uudistetaan luovien alojen elinkeinorakennetta investoimalla kaikkien toimialojen tekijänoikeustietoja koskeviin koulutusohjelmiin, jotka mahdollistavat datavetoisten uusien teknologioiden käyttöönoton luovilla aloilla.

Kohdan 12) investointituki on tarkoitettu kohdistettavaksi kaikille eri tyyppisille toimijoille, iin tekijänoikeusjärjestöille kuin myös julkisen sektorin toimijoille, joilla tuetaan digitaalista siirtymää. Näin ollen myös julkisen sektorin kehitystyöhön on investoitava (KAVI, yliopistot yms.).

11.50 EU-, WIPO- ja muut kv-asiat:

- Anna Vuopala, OKM

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

Vuopala kertoi, että tulossa on Datasäädös (5. kompromissi) ja AI-asetus. Sääntelyt ovat osa laajempaa nk. EU digilakipakettia, jossa on aiemmin hyväksytty DGA (EU:n datahallintosäädös), DSA (digitaalisia palveluita koskeva asetus) ja DMA (digitaalisia markkinoita koskeva asetus).

Telecom-työryhmän kokouksessa 6.3. p.j-maana toimiva Ruotsi ilmoitti antavansa vielä 6. kompromissiehdotuksen, jonka jälkeen sääntelyehdotus viedään Coreper-käsittelyyn. Suomi on yhdessä Ruotsin, Hollannin ja Puolan kanssa pyrkinyt varmistamaan, että myös aineettomat oikeudet on otettu asianmukaisesti sääntelyssä huomioon.

Lisäksi Vuopala kertoi, että tekoälyasetuksen osalta ei olla aiemmin käsitelty tekijänoikeuskysymyksiä, vaan tavoitteena on ollut, että tekoälysovellusten kielteiset vaikutukset yhteiskuntaan ja kansalaiseen minimoidaan. Nyt (käsittelyn ollessa jumissa EU-tasolla) OKM oli kutsuttu esittelemään aihepiiriin liittyviä kysymyksiä TEM:in vetämään AIA-työryhmään aiheella: ”Tekijänoikeuslainsäädäntö ja Tekoälyohjelmistot ja sovellukset, jotka tuottavat musiikkia, kuvia, tekstiä”.

Tekijänoikeudella suojattuja teoksia hyödynnetään tekoälysovellusten kouluttamisessa tieteellistä tutkimusta varten, mutta myös muita tarkoituksia varten. Tekoälysovelluksilla, kuten chat-GPT:llä ja vastaavilla, voi olla merkittäviä vaikutuksia luovien alojen ansaintaan. Myös muiden teknologioiden osalta, kuten synteettisen median (kuva ja ääni) osalta, tekijänoikeusjärjestelmän tavoitteena on tekijöiden aseman puolustaminen. Tekijänoikeusasioiden ohella kyseeseen voi tulla myös tietosuojaan liittyvät kysymykset.

Vuopala nosti esille SCCR-komitean työstä lähettäjäyritysten oikeudet (Broadcasting Treaty): pyrkimyksenä on saada aikaiseksi KV-sopimus. Asiasta äänestetään mahdollisesti kesällä WIPO:n yleiskokouksessa. Länsimaat ovat pääsääntöisesti mahdollisessa äänestyksessä vähemmistössä, kuten IGC-komiteaan liittyvissä asioissa.

Vuopala mainitsi pitävänsä key note-puheenvuoron Suomen Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuskaudella järjestettävällä Sámi Summit-konferenssissa Brysselissä maaliskuussa. Aiheeseen liittyen on IBA-rahoituksella tuotettu myös monikielinen koulutusmateriaali saamelaisen perinteisen tiedon (PT) ja perinteisten kulttuuri-ilmauten (PKI) suojasta nykyisen IP-oikeuksien järjestelmässä.

Keskustelua:

APFI ry:n edustaja kysyi, onko ajankohtaisia uutisia liittyen lainsäädäntöaloitteisiin sisällön saatavuuteen EU:n sisällä vs. Suomen pieni markkina-alue. Vuopala kertoi, että EU:n tekijänoikeusvirkamiesten työryhmässä on keskusteltu tulossa olevasta uudesta lainsäädännöstä liittyen livelähetysten piratismiin ja tekijänoikeudellisiin estomääräyksiin. Ja myös RAAP-tapauksen johdosta esitetystä EU-lainsäädännöstä.

12.00

Jäsenten ajankohtaisia asioita

Aalto-yliopiston edustaja nosti esille metadatan tärkeyden ja metadattaa koskevan kokonaisuuden saamisen osaksi tutkintosuunnitelmia, jolloin jo opintojen aikana opiskelijat oppisivat merkitsemään teoksiinsa metadattaa yhtenäisesti. Vuopala totesi, että IP-strategiassa osaaminen on yhtenä isona kokonaisuutena ja osaamisen vahvistamista on tarkoitus tukea.

Kavi:n edustaja kertoi, että tällä hetkellä alalta puuttuu yhteinen tietojärjestelmä / kehikko, johon voisi lisätä tiedot uusista elokuvista ja elokuvaa koskevasta metadatasta niiden syntyvaiheessa. **Näyttelijäliiton edustaja** sanoi, että AV-puolella tulisi yhtenäistää kreditointi käytäntöjä, jotka eivät tällä hetkellä ole yhtenäisiä.

TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNTA 2020-2023

Useat edustajat toivat esille, että neuvottelukunta on koettu toimikautensa aikana erittäin tärkeäksi ja jäsenet toivoivat, että myös seuraavallakin kaudella neuvottelukunnan tyyppinen elin jatkaa toimintaansa.

12.15 Kokous päättyy

Puumala päätti kokouksen. Neuvottelukunnan toimikausi päättyy 31.3.2023. Uuden neuvottelukunnan asettamiseen palataan syksyllä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös tekijänoikeuslain 55 i §:n 2 momentissa tarkoitetuista asiantuntijoista

Asian tausta

Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta (263/2023) astuu voimaan 3.4.2023. Lailla sisällytetään EU:n tekijänoikeusdirektiivin (EU) 2019/790 säännökset Suomen lainsäädäntöön. Lainmuutosten myötä tekijänoikeuslain 55 i §:ssä perustetaan palvelun käyttäjän ja tekijän välisen tekijänoikeudellisen erimielisyyden ratkaisemista koskeva uusi vaihtoehtoinen menettely erimielisyyttä koskevan ratkaisusuosituksen saamiseksi (ERMI). Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 17 artiklan 9 kohdan 2 alakohdan loppuosa.

ERMI-menettelyssä verkkosisällönjakopalvelun käyttäjällä ja tekijällä on palvelun käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saannin estämistä tai sen poistamista ja palauttamista palveluun koskevan erimielisyyden ratkaisemiseksi käytettävissä vaihtoehtoinen menettely yksittäisiä tapauksia koskevien ratkaisusuositusten saamiseksi. Menettely on osapuolille maksuton ja vapaaehtoinen, eivätkä siinä annetut suositukset sido osapuolia. Menettely on luonteeltaan summaarinen ja tapahtuu kokonaan sähköisesti (sähköposti, VAHVA).

Tekijänoikeuslain 55 i §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö valvoo menettelyn toimivuutta ja ylläpitää luetteloa menettelyssä käytettävistä esteettömistä ja puolueettomista tekijänoikeuden asiantuntijoista. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää asiantuntijat kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa vastaan 55 i §:n 1 momentissa tarkoitettut tapaukset käsiteltäviksi ja jakaa ne ratkaistaviksi sähköistä järjestelmää käyttäen luettelossa oleville asiantuntijoille. Asiantuntijan tulee käsitellä asia tasapuolisesti ja joutuisasti. Jos asiaa ei sovita asianosaisten kesken, asiantuntija antaa asiassa arvionsa ja ratkaisusuosituksen siitä, tuleeko käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saanti estää, teos poistaa tai teos palauttaa palveluun. Asiantuntijan tulee toimittaa ratkaisusuositus sähköisen järjestelmän (sähköposti) kautta opetus- ja kulttuuriministeriölle, palvelun käyttäjälle, tekijälle ja palvelun tarjoajalle.

Asiantuntijat ovat opetus- ja kulttuuriministeriöstä riippumattomia ja toimivat itsenäisesti asiantuntijaominaisuudessaan. Tehtävä on asiantuntijan päätoimeen nähden sivutoimi.

Päätöksen valmistelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäseniltä ehdotuksia asiantuntijoiksi ERMI-menettelyyn. Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta toimii ministeriön neuvoo-antavana asiantuntijaelimenä. Liitteeksi pyydettiin asiantuntijan ansioluettelo.

Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan jäsenet ehdottivat yhteensä 10 asiantuntijaa seuraavasti:

- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry: lakimies Asko Metsola ja lakimies Herkko Hietanen
- Kopiosto ry.: toimitusjohtaja Valtteri Niiranen ja lakiasiaintohtaja Kirsi Salmela
- Medialiitto ry: lakiasiaintohtaja Ismo Huhtanen ja toimialajohtaja Mikko Hoikka
- Musiikkituottajat - IFPI Finland ry: Legal Counsel Ilkka Vuorenmaa
- Teosto ry: emeritusprofessori Niklas Bruun, professori Marcus Norrgård ja OTT Tuomas Mattila

Asiantuntijana toimimisen edellytykset

Asiantuntijat ovat opetus- ja kulttuuriministeriöstä riippumattomia ja toimivat itsenäisesti asiantuntijaominaisuudessaan tehtävän ollessa asiantuntijan päätoimeen nähden sivutoimi.

Laissa (263/2023) tai hallituksen esityksessä (HE 43/2022) ei määritellä esteettömyyttä tai puolueettomuutta. Käsittelyn osalta hallituksen esityksessä viitataan yleisiin välimiesmenettelyä ja sovittelua koskeviin periaatteisiin (HE 43/2022, s.119).

Lähtökohtana voidaan pitää välimiesmenettelylain (967/1992) esteettömyyttä ja puolueettomuutta koskevia säännöksiä (9 ja 10 §) ja edelleen oikeudenkäymiskaaren vastaavaa, tuomareita koskevaa sääntelyä (13 luku).

Asiantuntijan tulee olla kykenevä toimimaan yksittäisessä tapauksessa puolueettomasti. Hänen tulee olla tapauksen osapuoliin nähden esteetön. Asiantuntijan on oma-aloitteisesti huolehdittava siitä, ettei hän ole esteellinen yksittäisessä tapauksessa, ja tarvittaessa ilmoitettava esteellisyydestä opetus- ja kulttuuriministeriön erimielisyyksien ratkaisumenettelyn yhdyshenkilölle.

Asiantuntijalla tulee olla tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys tekijänoikeuteen.

Asiantuntija voi painavasta syystä pyytää ministeriöltä, että hänet poistetaan asiantuntijalistalta.

Kyseessä on kokonaan uusi, vaihtoehtoinen menettely erimielisyyttä koskevan ratkaisusuosituksen saamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa ja arvioi menettelyn toimivuutta ja nyt nimettävien asiantuntijoiden lukumäärän riittävyttä ja tarvittaessa täydentää päätöstä myöhemmin, kun on saatu kokemusta menettelystä ja tietoa mahdollisten tapausten lukumäärästä. Myös tarvetta lain 55 i §:n 6 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen antamiseen tarkastellaan saadun kokemuksen perusteella.

Esitys:

Esitetään, että opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää tekijänoikeuslain 55 i §:ssä tarkoitetussa vaihtoehtoisessa erimielisyyksien ratkaisumenettelyssä, joka koskee verkkosisällönjakopalvelun käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saannin estämistä tai sen poistamista ja palauttamista palveluun koskevaa erimielisyyttä, tapahtuvaan asioiden arvioimis- ja ratkaisusuositusten antamisprosessiin seuraavat tekijänoikeuden asiantuntijat:

emeritusprofessori Niklas Bruun, Hanken
lakimies Herkko Hietanen, Turre Legal Oy
toimialajohtaja Mikko Hoikka, Medialiitto ry
lakiasiaintohtaja Ismo Huhtanen, Uutismedian liitto ry
OTT Tuomas Mattila
lakimies Asko Metsola, FiCom ry
toimitusjohtaja Valtteri Niiranen, Kopiosto ry
professori Marcus Norrgård, Helsingin yliopisto
lakiasiaintohtaja Kirsi Salmela, Kopiosto ry
Legal Counsel Ilkka Vuorenmaa, KPMG Oy Ab

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös tekijänoikeuslain 55 i §:n 2 momentissa tarkoitettujen asiantuntijoiden nimeämisestä on voimassa määräajan, 5.4.2023–4.4.2026.

Asiantuntijat ovat lupautuneet toimimaan suosituksen antajina yllä mainittuja erimielisyyksiä koskevissa kysymyksissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös tekijänoikeuslain 55 i §:n 2 momentissa tarkoitettujen asiantuntijoiden nimeämisestä

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt nimetä tekijänoikeuslain 55 i §:ssä tarkoitettussa vaihtoehtoisessa erimielisyyksien ratkaisumenettelyssä, joka koskee verkkosisällönjakopalvelun käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saannin estämistä tai sen poistamista ja palauttamista palveluun koskevaa erimielisyyttä, tapahtuvaan asioiden arvioimis- ja ratkaisusuositusten antamisprosessiin esteettömiä ja puolueettomia tekijänoikeuden asiantuntijoita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää asiantuntijat kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Asiantuntijalle jaetaan ratkaistavaksi tapauksia niiden saapumisjärjestyksessä ensimmäiselle vapaana olevalle asiantuntijalle. **Asiantuntijan tulee käsitellä asia tasapuolisesti ja joutuisasti.**

Asiantuntijan on oma-aloitteisesti huolehdittava siitä, ettei hän ole esteellinen yksittäisessä tapauksessa, ja tarvittaessa ilmoitettava esteellisyydestä opetus- ja kulttuuriministeriön erimielisyyksien ratkaisumenettelyn yhdyshenkilölle.

Asiantuntija voi painavasta syystä pyytää ministeriöltä, että hänet poistetaan asiantuntijalistalta.

Annan suostumukseni siihen, että minut nimetään asiantuntijaksi yllä kuvattuun vaihtoehtoiseen erimielisyyksien ratkaisumenettelyyn määräajaksi, 4.3.2023 – 3.3.2026.

Paikka ja aika

Nimenselvennys

Käytännön ohjeita ERMI-menettelyssä käytettäville asiantuntijoille

Laki ja hallituksen esitys

ERMI-menettelyä säädetään [tekijänoikeuslain 55 i §](#):ssä. Säännöksen perustelut ovat hallituksen esityksessä [HE 42/2022](#) (s. 119–120).

Menettelyn kulku käytännössä

- Asianosainen pyytää ratkaisusuositusta (ohjeistus [OKM:n verkkosivuilla](#)).
- OKM jakaa tapaukset asiantuntijoille sähköistä järjestelmää käyttäen. Tapaukset jaetaan saapumisjärjestyksessä seuraavalle vapaana olevalle asiantuntijalle. Asiantuntijat saavat tapaukset liitteineen sähköpostitse.
- Asiantuntijan on oma-aloitteisesti huolehdittava siitä, ettei hän ole esteellinen kyseisessä yksittäisessä tapauksessa, ja tarvittaessa ilmoitettava esteellisyydestä sähköpostitse OKM:lle (kirjaamo.okm@gov.fi, kopio ermi.okm@gov.fi).
 - Tekijänoikeuslaissa tai hallituksen esityksessä ei määritellä esteettömyyttä tai puolueettomuutta. Käsittelyn osalta hallituksen esityksessä viitataan yleisiin välimiesmenettelyä ja sovittelua koskeviin periaatteisiin (s. 119).
 - Lähtökohtana voidaan pitää välimiesmenettelylain esteettömyyttä ja puolueettomuutta koskevia säännöksiä ([9–10 §](#)) ja edelleen oikeudenkäymiskaaren vastaavaa, tuomareita koskevaa sääntelyä ([13 luku](#)).
- Jos asiantuntija ei muusta perustellusta syystä voi ottaa tapauksia hoitaakseen, tulee hänen ilmoittaa tästä mahdollisimman hyvissä ajoin etukäteen sähköpostitse OKM:lle (ermi.okm@gov.fi).
- Asiantuntijan ja asianosaisten välinen yhteydenpito tapahtuu sähköpostitse.
- **Jos asianosainen vastustaa menettelyn käyttöä**
 - Asiantuntija toimittaa asianosaisten vastustuksesta ilmoituksen sähköpostitse OKM:lle (kirjaamo.okm@gov.fi).
 - Sähköposti otsikoidaan seuraavasti: Asianosainen vastustaa menettelyn käyttöä, tapauksen tunniste (joka on muotoa OKM; ERMI; 2023-01; 1.4.2023).
 - Sähköpostissa mainitaan asianosaiset ja todetaan lyhyesti, että menettelyä ei aloiteta, koska asianosainen vastustaa sen käyttöä.
 - Liitteeksi lisätään asianosaisten kirjelmät liitteineen PDF-muodossa.
- **Jos asia sovitaan asianosaisten kesken**
 - Asiantuntija toimittaa asianosaisten sovinnosta ilmoituksen sähköpostitse OKM:lle (kirjaamo.okm@gov.fi).
 - Sähköposti otsikoidaan seuraavasti: Sovinto, tapauksen tunniste (joka on muotoa OKM; ERMI; 2023-01; 1.4.2023).
 - Sähköpostissa mainitaan asianosaiset ja todetaan lyhyesti, että asianosaiset ovat sopineet asian keskenään.

- Liitteeksi lisätään asianosaisten kirjelmät liitteineen PDF-muodossa.
- **Jos asiaa ei sovita asianosaisten kesken**
 - Asiantuntija antaa ratkaisusuosituksen ja toimittaa sen sähköpostitse OKM:lle (kirjaamo.okm@gov.fi), asianosaisille ja palvelun tarjoajalle.
 - Sähköposti otsikoidaan seuraavasti: Ratkaisusuositus, tapauksen tunniste (joka on muotoa OKM; ERMI; 2023-01; 1.4.2023).
 - Ratkaisusuosituksen sisällöstä säädetään yleisellä tasolla. Käytännössä ratkaisusuosituksen olisi hyvä sisältää ainakin alla olevat seikat.
 - Otsikointi seuraavasti: Tekijänoikeuslain 55 i §:n 4 momentissa tarkoitettu ratkaisusuositus, tapauksen tunniste (joka on muotoa OKM; ERMI; 2023-01; 1.4.2023).
 - Asianosaisten nimet
 - Palvelun tarjoajan nimi
 - Palvelun tarjoajan ratkaisun tunniste
 - Suositus siitä, tuleeko käyttäjän palveluun tallentaman teoksen saanti estää, teos poistaa tai teos palauttaa palveluun.
 - Huom. Suositus koskee vain ja ainoastaan tätä kysymystä.
 - Lyhyet perustelut
 - Paikka, aika, asiantuntijan nimi
 - Asiantuntija toimittaa asianosaisten kirjelmät liitteineen erikseen sähköpostitse OKM:lle (kirjaamo.okm@gov.fi).
 - Sähköposti otsikoidaan seuraavasti: Ratkaisusuositukseen liittyvät kirjelmät, tapauksen tunniste (joka on muotoa OKM; ERMI; 2023-01; 1.4.2023).
 - Liitteeksi lisätään asianosaisten kirjelmät liitteineen PDF-muodossa.

Palkkioiden maksaminen

OKM:n päätöksen VN/10397/2023-OKM-2 mukaan asiantuntijoiden palkkiot (500 euroa/tapaus) maksetaan kaksi kertaa vuodessa. Ohjeita täydennetään tältä osin myöhemmin.

Ohjeita päivitetään tarvittaessa, kun menettelystä kertyy kokemusta.

Lisätietoja

Ville Toro, hallitussihteeri
029 533 0192
ville.toro@gov.fi

Aura Lehtonen, hallitussihteeri
029 533 0340
aura.lehtonen@gov.fi